

اورتبه زوربه لر یوز بولدی کیم بر یاغلی قصابه
 امارت ایله توجیه ایتدیلر افلاق و بغدادنی
 او سلطان غیورک همتیه آرزمان ایچره
 کسلدی عرقی ارباب شقانک بتدی طغیانی
 عراقه نجه یه روسه پیایی اردو سوق ایتدی
 اوتشویشات ایچنده دولتک اولدی نکهبانی
 مراد رابع مشهوردن صکره بو دولته
 جلادته او شاهک کلامشدی مثل واقرائی
 سعادت ایله یکریمی بش سنه شاه جهان اولدی
 نشیمن ایلدی آلتش یاشنده باغ رضوانی
 ثباتی کورکه بر جمعه نمازین خسته قیلمشدی
 ات اوستنده کلورکن قیلدی ترک عالم فانی
 سنه التمش سکز اولدقه الی الی یاشنده
 حق ایتدی دهره سلطان دادری سلطان (عثمانی)
 نیچون غضب ایتدی بیلمم جامعن سلطان محمودک
 دکل ایدی بو وضعی لایق اوضاع سلطانی
 جلوسندن کچوب اون بر آی اوچ ییل رشته عمری
 سنه بیکیوز ایله یتش بر اولدی بولدی پایانی
 یرینه کلدی سلطان مصطفی قرق ایکی یاشنده
 که سلطان احمد مغفورک ایدی نجل ذیشانی
 جلوسنده سفاهت بابنی سد ایلوب امری
 لباس واحتشام خلقه قویدی حد و میزانی

فهرست شاهانه آل عثمانه

ذیل ضیا [*]

مقدم همدمی ایله رشید ایتش ایدی تنظیم
 خلاصه وجهله تاریخ نسل آل عثمانی
 جهانده بر کوزل ابقای نام ایتشده کیتمشلر
 خدانک هربری اولسون قرین عضو وغفرانی
 کلوب محمود اول عصرینه خاموش اولمش قالمش
 رشید نکته دانک خامه فرخنده عنوانی
 موفق اولمامش یوز الی ییلدر کیمسه تذیله
 جناب حق بو عبد عاجزه صاقلار ایتش آنی
 جلوس ایتد کده خان محمود اول اختلال اوزره
 اوجاقلونک کذار ایتشدی حدی بغی وعصیانی

[*] شاعرک خط دستیه محرر مجموعه اشعاریه
 مطبوع نسخه ده مندرج بولونمایان بومنظومه بی «خرابات» ک
 ایکنجی جلدندن نقل ایتدک . «همدمی» ایله «رشید» ک
 تنظیم ایتش اولدقلری قسملرده بو کتابک ذیلنده نشر
 اولوناجقدر .

امور دولتی تنظیم و اصلاح ایلیدی الحق
 عمارت قیلمدی اقدامی نیجه امصار و بلدانی
 نیجه اولماز موفق کیم آموزنده نصیب ایتدی
 آکاراغ کبی بر صدر اعظم لطف یزدانی
 دریغا صکره دن احوال دولت اولدی پک مختل
 بقایه ایلمکله ارتحال اول آصف ثانی
 امور سلطنت حیفا که نا اهل اللره دوشدی
 مهمات خطوب دولته کلدی پریشانی
 آجلدی جهل ایله روسیه اوزره حرب بی هنکام *
 تدابیر و مهماتک بیلندی صکره نقصانی
 او جاقلو عسکره لعنت که دشمندن قاجوب هر بار
 قوشارلار ایلی یغسا ایتمه اردوی سلطانی
 چیقوب الدن کلی بندرله آقکرمان و ابرائیل
 او اقلیمک پریشان اولدی بیک بیک اهل ایمانی
 او چنجی مصطفی خان ایتدی بوا کدار ایله رحلت
 جلوسندن اون آلتی ییل کچوب با امر سبحانی
 زمام حل و عقدی اللی یا شنده ایکن مولی
 شرفله دادری (عبدالمحید) ه قیلمدی ارزانی
 جلوسینه اولرر بیکوز ایله سکسان یدی تاریخ
 کاله کلش ایلی دولتک حال پریشانی
 جلوس ایتد کده اول سلطان زاهد تحت اجلاله
 خروش اوزره ایلی حالا جهانک حال بحرانی

طوز اتمک خائی اولمغله عسکر عاقبت بولدی
 کشا کشر بر از قینار چه عهدی ایله پایانی
 قریمی ایلینجه صکره دن روسیه استیلا
 ینه دولتجه حربک اقتضا ایتشدی اعلانی
 بویاندن نمچه ده نقض ایلیوب عهدین هجوم ایتدی
 مکرسه وار ایتمس روسیه ایله عهد و پیمانی
 خوتین الدن کیدوب روسیه حصر ایتدی اوزی حصن
 کچوردی سیفدن بریکرمی بشیک اهل ایمانی
 او شاه اون آلتی ییلدن صکره آلتی یا شنده
 بو آلام ایله اولدی تارک آلتی فانی
 بیک ایلی یوز او چنجی ییلده اوغلی مصطفی خانک
 (سلیم) ثالث اولدی زیور تحت جهانبانی
 همان عقد ایلی روسیه و نمچه ایله صلحی
 بو عسکر ایله بیلدی چونکه حربک یوقدر امکانی
 او شاه عاقل ادراک ایتدی کیم بو حال ایله البت
 پراکنده اولور بو دولتک ترکیب ارکانی
 نظام استر ایلی فن جدید عسکری اوزره
 معلملر کتوردی اوروپادن امر و فرمانی
 معلا قشله لر نادیده مخزنلر بنا ایتدی
 که آثاری هنوز حیران ایدر باقدقجه انسانی
 مجدد حوضلر انبارلر آلات یاپدردی
 بتون ترسانه نک اکمال اولندی نیسه نقصانی

نه قالیونلر نه اوچ انبارلیر ایندردی دریاه
 عروجه باشلامشدی اسمانه دولتك شانی
 فرانسز حیلله ایله ایلمشکن مصری استیلا
 قلیچ چالیدی عدویه عنوة فتح ایلدی آنی
 هنرمند اولمغین کندی ایدردی تربیت بالذات
 زماننده اولان ارباب فضل و علم و عرفانی
 او جاقولو زمره سی اول پادشاهه اولدی لر دشمن
 که یوغدی هیچ برینک ذره دکلو عقل و ادعای
 بلائی دفعه وارکن اقتدار ایتمدی مصروف *
 کمال حلمی راضی اولدی آقسنغه قانی
 سکر آی اون سکر ییل چونکه کچمشدی جلوسندن
 کدورات فلک بقدردی عالمدن او خاقانی
 رضاسیله ویروب خان مصطفای رابعه تختی
 چککدی کندی کنج انزوانک اولدی مهمانی
 جلوس (مصطفی) خان بیک ایکیوز یکر می ایکیدر
 که ذاتی ایدی خان عبدالحمیدک نجل ذیشانی
 کچوب بر ییل ایکی آی چیقدی بایراقدار و قوعاتی
 شهید ایتدی درینغا خان سلیمی بر آلائی جانی
 او کون هم خلع اولندی مصطفی خان هم نصیب اولدی
 یرینه دادری (محمود) خانه تحت سلطانی
 بیک ایکی یوز یکر می او چیده یکر می درت یاشنده *
 جهاننه پادشاه ایتدی آنی تقدیر سبحانی

براز صکره آچوب روسیه حربی مستفید اولدی
 بیلوردی یکچرینک چونکه دائم ایدی طغیانی *
 اوشه درعیه بی آلدی کسلدی عرق وهابی
 که بونلار خیلی دملردر قارشدرمشدی عربانی
 بغات و سرکشانی هر طرفده پایمال ایتدی
 اولندی همتهله دولتك تطهیر دامانی
 ال التندن ایدوب تحریک روسیه رعایای
 مورد خلقی او توز آلتیده ایتمشدردی عصبانی
 عجبدر آوروپای ایلوب روسیه لو اغفال
 فرانسز انکلیزده موسقوک اولمشدی اعوانی
 ناوارینده اوچی بردن یاقوب دولت طونماسن
 نهایت ایتدی لر تأسیس استقلال یونانی
 تحمل ایتدی اول شاه اون سکر ییل چککدی زحمتلر
 او جاقولوی ولکن اولدی اصلاحک امکانی
 غزای اکبر اولدی قرق برنجی سالده تاریخ
 او جانی قالدروب اول پادشه سوندردی نیرانی
 مجرد دینسه لایقدر او خاقان ظفر کاره
 یکیدن ایلدی تمهید اسباب جهانبنایی
 نظام اوزره ایدوب تنظیم عسکر ایلدی اکمال
 مهماتک وار ایدی بحر و برده خیلی نقصانی
 نهایت بیک ایکیوز اللی بشده ارتحال ایتدی
 دکلدز چونکه باقی کیمسه یه بو عالم قانی

سریر پادشاهی اون سکز یاشنده بالاقبال
 بوتقریب ایله خان (عبدالمجیده) اولدی ارزانی *
 جلوس ایتدکده اول شاه ایلدی اعلان تنظیمات
 امین ومطمئن قیلدی سراسر زبردستانی
 کلوب یوز سوردی باب دولته والی مصر آخر
 کچن احوال دن عرض ایلیوب روی پشیمانی
 خیانت ایلدی اعلان حرب ایتمکسزین موسقو
 طونمای سینوبده یاقدی خالی بولدی میدانی
 باطومده طونهده اولدی مظفر عسکر اسلام
 هزیمت کوردی خصمک لشکر یحد و یابانی
 فرانسز انکلیز ساردنیا اولدی دولته یاور
 کتوردیلر طونمالر ایله چند فراوانی
 سیواستوپول آندی طوتدی دشمن دامن صلحی
 که ادراک ایلدی یوقدر خلاصک غیری امکانی
 اوشه بیک ایکی یوز یتیمیدی ذی الحجه سنده ایدی
 که قرق بریاشلرنده ایتدی ترک عالم فانی
 مقام اولدی صالی کون دادرینه عز و شوکتله
 سریر سلطنت بر موجب قانون عثمانی
 شهنشاه جهان (عبدالعزیز) معدلت فرما
 حیات جسم دولت پر تو تخت جهانبانی
 زماننده ترقی بولدن دولت بنده لایقدر
 ایدرسم مطلع مخصوص ایله توصیف او خاقانی

جهانک جانی دورانک پناهی عالمک جانی
 زمینک ماه تابانی زمانک مهر رخشانی
 جلوسندن برو اصلاح ملکه حصروقت ایتدی
 کوردی هرايشنده فیض توفیقات ربانی
 قوای دولته جان و یردی اجرا آتی پیدرپی
 نظامه کیردی اول عسکرک حال پریشانی
 مجدد کسوه کیدردی سراسر عسکره لطفی
 غریق نعمت ایتدی جمله بی الطاف واحسانی
 صنوف عسکری اولادی بیلملهکله اوشاهنشاه
 اوصفه باعث فخر اولدیلار اولاد ذیشانی
 معلاقیشه لر یاپدردی اقدامیله هر یرده
 حضور جیش ایچون بذل ایلدی محصول امکانی
 نیجه یوز بیک تفکرک طوپلار آلدی جمله نو ایجاد
 عجیبی دترسه اعداسنک قلب هراسانی
 ایکی دارالسلح انشا اولندی صخر صاهدان
 ویرر انسانه دهشت هر برینک شکل بنیانی
 هله ترسانه بی ترسانه ایتدی همت پاکی
 یاپلماز شیلری یاپدردی آنده امر و فرمانی
 آندی یکر میدن افزون سفاین جمله آهندن
 بو یوزدن دولتک کلدی یرینه شوکت و شانی

ایکی آهن کمی یاپدردی ترسانده از جمله
ایدوب اسبابن استحضار اقدام فراوانی
طریق ثروت آچدی هر طرفده یاپدروب یوللر
دمور یوللرله اعمار ایلدی امصار و بلدانی
سلفده اولدی کیسه موفق بویه آثاره
نوله اول پادشاهک اولسه اسلاف اوزره رجحانی
نه ممکن ایلک تعداد آثارهایونن
که صایمق قابل اولماز موجه دریای عمانی
ضیا ال قالدیروب درگاه باری به خلوص اوزره
ادا ایله دعای دولت شاه جهانبانی
جهان طور دتجه دورسون تحتکاه عز و شوکتده
اوله هر بر ایشنده مظهر تأیید ربانی
اولوب هر آنده بیک خیره موفق فوز و نصرتله
جهانده بیک سنه محیی دولت اوله عنوانی

تاریخ

زوجہ پاک میر ابراهیم
کنج ایکن ایتدی عزم سوی بقا
نوله نجم سما ایسه اسمی
چون سمان نزول ایدر اسما
مغرب قبره کیردی بولدی افول
حیف صد حیف اول قمرسیما
نور رحمتله ایلوب تنویر
منزلن قصر جنت ایده خدا

دیددی بر آه ایله ضیا تاریخ
حیف که خاکه دوشدی نجم سما

۱۲۶۸

اعظم عدلیه مفیسی عارف افندیك مشیتلرینه

سویلمانه تاریخ

سویلدم تاریخ اقبالن ضیا تبریک ایدوب
عارف بالله قیلدی جاه فتوایی مقام

۱۲۷۰

جنتانہ مبارک بنده عساکر منصورہ شاہانہ نیک
مظفر اولد قلمبہ تاریخہ *

شاه منصور اللوا عبدالمجید خانکیم اودر
فخر اورنک خلافت حامی دنیا و دین
شہریار کامور شاہنشہ حیدر ظفر
خسرو والا کھر داد اور نصرت قرین
نکتہ حکمنده ظاهر معنی فتح جلیل
شفرہ تیغنده مرسوم آیت نصر مبین *
سیف قہریلہ عدوی دین و دولت نامراد
لطف پاکیکہ عید آستانی کامبین
اول شہنشاه عظیم الشان کہ اولمز ساحہ سی
خطہ اجلالنک پہناور روی زمین
اول جہانکیر مؤید کیم جناب حق انی
ایلدی تأیید ایچون اظهار اسباب بہین
ایلیوب توسیع ملکہ غیرت دین سپر
دفع رایات شقاوت ایلدی روس مہین *
قیلدی جرأت بیجہ تکلیفات مغرورانہ یہ
حاش لله ایلدی قصد غیبت دین مبین *
ہر نہ دکلو مصلحانہ وضع ایلہ عفو ایلیوب
نصح و پند ایلدیسه اول داد اور رأفت رہین

اول قسی القلبہ تأثیر ایتمد کدن ماعدا
ایتدی سر حدانہ سوق لشکر نکبت قرین *
ملک موروث شہنشاه جہان ارا ایکن
لشکرین افلاق ایلہ بغدادندہ قیلدی مکین
دفع اضرای ایچون اخر او شاه دین پناہ
ایلدی تعیین بر مقدار اجناد کزین
جند کفاری ایدوب پامال اقدام ستور
کیر دیلر در جنک اول شکو تیلہ مسلمین *
ضرب شمشیر شجاعتلہ طونہ ہرین نکوب
چند دفعہ ایتدیلر کافر لری دوزخ نشین
شمدیجک داخلی چتانہ موقعندہ حرب ایلہ
اولدی منصور اللوا اول پادشاه ملک و دین
ایلدی امداد روحانیت پاک رسول
ظاہر اولدی نصرت موعودہ رب معین
برغزای اکبرہ اولدی موفق کیم اکا
ایتدیلر یردہ بشر کو کدہ ملکار افرین
بر پریشان اولدیکم جمعیت منحوس روس
عرصہ محشر دہ جمع اولور اولورسہ بعدازین *
ایتدی اعلان بشارت منبر افلا کدہ
خطبہ انا فتحنا ایلہ جبریل امین
ظل عدلن حشرہ دک ممدود ایدوب اول داورک
جسم پاکن ایلسون مولی خطالردن امین

بویله بویله بیک فتوحات ایله عصر دولتی *
 اوله رشک انداز عهد اولین و آخرین
 قهر خصم و نصرت اسلام ایچون بولدم ضیا
 بری تام و بری معجم ایکی تاریخ کزین
 اولدی مدبر عسکری روسیه اولدی روسیه ۱۲۷۰
 مشرکینی منهزم ایتدی جیوش مؤمنین ۱۲۷۰

*
**

سیواستیول ترسانک فتحه تاریخچر *

زهی بشارت عظمای فتح عال العال
 که استماعنه جان و دل ایلر استقبال
 زهی پیام مبارک که ایتدی آوازی
 قباب چرخ صدای فرحله مالامال
 کمال شوق و صفا ایردی بر نهایته کیم
 کورنمز آینه دلده غیری روی ملال
 یو انبساط عمومی پی طرز امکانه
 هنوز قوه عقلیه ایتماشدی خیال
 دو ناندی نورقنادیل بهجت ایله جهان
 زمین بو حالت ایله آسمانه اولدی مثال
 زهی سعادت کبری که بر قوی دوشمن *
 رهین خیت اولوب ایتدی کسب ضعف و هزال

لعین روسیه بدتبار یعنی روس
 و یروب سیواستیولی ملکی بولدی اضمحلال
 نه کبر کبر پرست لجوجدر کیم او یوب
 هوای نفسنه اوچ پادشهرله قوردی جدال
 بریسی حضرت عبدالجید خان کیم ایدر
 دیار مسقوی هم ایتدی عسکری پامال
 خدیو جم عظمت شهریار کشور کیر
 شهنشه فلک اورنک و شاه ذی الافضال
 بر او یله عسکر صاحب شکوه مالکدر
 که رزمکده اولور هر بریسی رستم و زال *
 نه حاجت آنلری توصیف ایلک یتشور
 سلستره چتانه وقعه سی دلیل مقال
 بری فرانسه هم انکلتره انک بریسی
 که انلر ایله دخی ایتدی ادعای قتال
 بر اولدی ایشه بو اوچ دولت جهان قدرت
 هم ایتدی هر بری روس اوزره عسکرین ارسال
 بو دفعه بحر سیاهه دو نتما کوندر یلوب
 ویرلدی عسکر بریه دن ده خیلی رجال *
 قریم سواحلین اولجه ایتدیلر تسخیر
 محل محل اولتوب نصب خیمه اجلال
 نهایت المالی بی المالی دیو بردن
 عدونک اردوسنی صوبیدیلر بوزوب فی الحال

کال قوتی چونکیم سیواستپولده ایدی
 دینوردی انک ایچون فتح و ضبطی امر محال
 جناب حضرت الله نصرت ایتمدی کرم
 اولندی فتح او طلسم غریب پراشکال
 یقینده قر و نشتاد داخی بحر بالطقده
 کیپر بوضورته بالظن ایزدمتعال
 همان او خسرو کیتی ستانی ایلیه حق
 نیجه بو کونه فتوحات ایله فریح البال
 جناب حق او ایکی دولت فخمه بی هم
 مظفر ایلیه مسقولو اوزره هر مه و سال
 بو ایکی مصرع تاریخ ایلسون تذکیر
 ضیا نشاط دلن ایتمک استین اکال

هجوم قیلدی اوج پادشاه سطوتله ۱۲۷۰

سیواستپول النوب روسه ایردی و هن و زوال ۱۲۷۰

*

**

شیخ الاسلام عارف افندیك دامادی امین افندیك
 وفاتنه تاریخچه

سویلدی تاریخ فوتن قدسیان
 سدره بی روح الامین ایتسون مکان

۲۷ رمضان ۱۲۷۳

*

**

شعراده عالی افندیك وفاتنه تاریخچه *

بریکانه شاعره قیدی ینه
 چرخ کردون ستمکر حیف و حیف
 اغلیوب تاریخ فوتن سویلدم
 کوچدی عالی سخنور حیف و حیف

۱۲۷۳

مدللر مولو بخاریسی ایچونه تاریخچه

چیقاردم نذر ایدوب تاریخ کامل
 ارنلر يك متین اولدی بودرگاه

* ۱۲۷۴

کومسه صوبی چشمه سنه تاریخچه

شاه دوران حضرت عبدالعزیزك سوبسو

جوببار لطفنک سیرانی اولدی کائئات

ابر جودی ایلدی احیا ریاض دولتی

حضر ایرشدی ملکه اول خاقان اسکندر صفات *

نقد لطفن صرف ایدوب یاپدی بوزرین چشمه بی

بولدی فخر بدن کومش صو تشنکائی هپ نجات

اول شه در یادلک حق دائم ایتسون شو کتن

روی ارضه فیض بخش اولدقجه جیحون و فرات

ایلدیم تبشیر عطشانه ضیا تاریخنی
اولدی جاری کل کومش صوینده ایچ اب حیات

۱۲۷۸

*
* *

کومش صوبی قشلمسی ایچوره تاریخ

تخت اجلاله جلوسندن برو اقدام ایله
ملکن اعمار ایتمده شاه جهان عبدالعزیز
ایلیوب انشا کومش صوینده بو نو قشله بی
نقد جو دین عسکره قیلدی روان عبدالعزیز
ملک و ملت سایه لطفنده کورسون راحتی
پادشاه عالم اولسون هر زمان عبدالعزیز
سویلدی تاریخ معجم بنده خاصه ضیا
موقعنده قشله بی یاپدی یردی خان عبدالعزیز ۱۲۷۸

*
* *

قبریس متصرفی ایکن صاوا سلطانک ولادنه سوبلانه

تاریخدر

شاه دوران حضرت عبدالعزیزک ذاتیدر
ایلین احیا وجودیله بو ملک و دولتی
روز فیروز جلوسندن بری اقدام ایله
روز و شب اصلاح احوال امددر نیتی

اولدی رأی صائی شیرازه بند انتظام
کر چه کندی پک پریشان بولدی حال دولتی
باشلدی بربر امور سلطنت اصلاحنه
ایتدی احیا عسکری اول نگاه همتی
طرز نوده کسوه کیدی سایه شاهانه ده
مندفع اولدی صنوف عسکرینک زحمتی
ایلدی جیب هایونندن احسان جمله سن
عسکرک یوقدر معاشنده تداخل صحبتی
و یردی نجل پا کنه حتی چاوشلق رتبه سی
اولدی عال العال عسکرک رواج و قیمتی
اولدی بر دورده احسان بورتبه عسکره
کورمدی بر پادشاهک عسکری بو رفعتی
بر طرفدن قوه بحریه بولدی تازه جان
دولتک زیرا که بحر اوزره اهددر قوتی
ایندی بحره نوبنو کشتی کوه اندازلر
بولدی تعریفات شاهانه ایله جمله زینتی
ذاتنک مثلی بولمز حکمت بحریه ده
کر چه یوقدر بیلدیکی فن و علومک غایتی
قیلدی فوق العاده بذل عاطفت مالیه
رفع اولندی قائمه بولدی خزینه وسعتی
حق بودر کیم جان قاندى جسم دولتک
اول حکیم چاره پردازک دواى همتی

بر خرابه قالدی ملکندہ معمور اولدق
 بیلیم آنجق خاطر افتادکان فرقی
 بر طاقم قشله خراب اولمشدی معمور اولدن
 هربری موجب ایکن بونجه نقود و کلفتی
 کندی تخصیصات ذاتندن یاپلدی جمله سی
 نفسنه ترجیح ایدوب ملکندہ معموریتی
 یا کرامتدر یا توفیق الهی شهبه سز
 قویدی بریلده یوله بومشکلانی غیرنی
 ایتدی اطفا آتشن یا نعین ایله یا تمشکرک
 اولدی دریالر کچی جاری زلال رأقی
 اشته تاریخ سلف قننی دیار وعصرده
 قننی شهیدن کیم عجب کوردی بولطف و شفقتی
 شامل اولدی لطف و اشفاق عموم عالمه
 مرحمتدن خلق اولمشدر مبارک طینتی
 چاره اعلاى دولتدر همان اندیشه سی
 صورت اسعاد ملتدر هاره فکرتی
 منعطفدر بر مبارک فعله هر بر لحظه سی
 منحصردر بر عمومی خیره هر بر ساعتی
 چاره سز لر چاره سازی کسه سز لر کسه سی
 حاصلی عاجز لره لطف ایلمکدر عادتی
 کلدی گلزینه مثل ونظیری عالمه
 بریر اتمشدر خدا اول شاه صاحب شوکتی

ویردی حق اول داور دریادل ویم همته
 یمن ایله بردره پاکیزه مه طلعتی
 قالدی اولکی حسنی افتاب خاورک
 اول قروجهک تعین ایدلی ماهیتی
 مقدم فرخنده سی دنیایی قیلدی شادمان
 هر کسک بولدی تراید افتخار و بهجتی
 یارب اول شاه جهانبان مظهر توفیق اولوب
 مستظل عاطفت ایتسون بوملک و ملتی
 پیرایده احفادینک احفادینک احفادینی
 حشره دک تمتد اولوب ایام عمر و دولتی
 عبد مخصوصی ضیا تاریخ یازدی بی بدل
 صالحه سلطان مباحی قیلدی مهد شوکتی ۱۲۷۸

*
 **

شهرزاده محمود جهول الدین افندی حضرت تبرینک
 تاریخ زلاد تبریر

مسلمدر که شاهان سلفدن عدل و شوکتله
 جهانی اوچ نفر سلطان محمود ایلدی تزیین
 مقدم آسیایه غزنوی اولمشدی ظل افکن
 مظفر اولدی شرق و غربه عسکر ایلوب تعین
 مؤخر کلدی خان محمود اول آل عثمانده
 که ایتدی ملکنی توسیع و نار فتنه بی تسکین

هله تعداد اولمز لطفی خان محمود ثانیك
 او جاعی قالدیروب از جمله قیلدی دولتی تأمین
 اودر شاه جهان عبدالعزیزه والد ذیشان
 انکدر مظهر سری بوسلطان کرم آیین
 جهانی ایلدی بر دردی در ماندن ازاد
 قیلوب اوراق تقدیه ادین اوراقدن ترقین
 یکیدن قوت بریه و بحریه جان بولدی
 هر اساندر محقق سطوتندن دشمن پر کین
 اموری دولتک کیردی نظامه عهد عدلنده
 وجود دولتیابه تاب و قوت بولدی ملک و دین
 او شاهنشاه دهرک کلدی بر شهزاده صلبدن
 شرف بولدی اونور محض ایله کهواره زرین
 ایدوب احیای دولت والدی اثرنده نامیله
 مسمی قیلدی نجل پاکن اول شاه حقایق بین
 اوله دائم صفاده ذاتی اولاد کرامیله
 ایده هر کون ممالک سایه لطفنده شهر آیین
 دعایه دست آچوب یازدم ضیا تاریخ مولودین
 خدایا پیر اوله سلطان محمود جلال الدین ۱۲۷۹

*
**

نام نامی همایونه اولدوق قبریسه اشا اولنابه
 جامعہ تاریخدر

قبله حاجات عالم حضرت عبدالعزیز
 کیم اولتمقده ید لطفی ایله دنیا بنا
 طبع پاکی اولدیغیچون مائل خیر عموم
 سوبسو ایتکده در خیرات مستنا بنا
 قبریسه لطف اولمق اوزره موقع ایدالیده
 ایلدی بر معبد ایله مکتب زیبا بنا
 بنده خاصی ضیا قبریسه والی اولمغین *
 معتمد اولدی ختامه ایردی بووالا بنا
 اول امام المسلمینی حق موفق ایلوب
 ایلسون بویله نیجه خیرات ملک ارا بنا
 سویلدم اتمام ایدوب تاریخی توحید ایله
 قیلدی شاهنشاه دوران جامع بالا بنا ۱۲۷۹

*
**

نصیر همایونه تاریخدر

شاه دوران حضرت عبدالعزیز
 شاه ملک ارا خدیو بحروبر
 شاه دوران کیم صدای شهرتی
 عدل ایله طوتدی جهانی سرتسر

شاه ملك ارا كه اقليم و بلاد
 سايه لطفنده بولدى زيب و فر
 همتيه بولدى عالم انتظام
 قالمدى اندیشه خوف و خطر
 دولته ويردى اورتبه اقتدار
 کيم سزادر ايتسه دشمنلر حذر
 حاصلی ذات همم پردازيدز
 مهدي صاحب ظهور منتظر
 اول شهك احياي دولت نيتي
 خاطر نده اولديغيچون مستقر
 خان سليمك روحن ايتشدي شاه *
 سال سابقده ايدوب مصره سفر
 مدت غيبوتنده حسرتي
 خلق استانبولده پك ايتدي اثر
 چونكه عودت ايلدي اجلال ايله
 تختگاهي اولدي اول مهره مقرر
 بردونما ايتدي کيم باي و کدا
 کور مامش امثالي نوع بشر
 ايتديلر تقدیم بردن عرضحال
 سخن کاغذخانه ده خيلي نفر
 بحث ايدوب هجر و فراق سابق
 ديديلر اي شهر يار کامور

کورمدی دنيایي غمناه دیده من
 مقدم پا کک اولدن منتظر
 یادکار اولسون عموم ملته
 حرز جان ايتک ایچون شام و سحر
 الدروب رسم فرشته طلعتک
 قوللر يکه ايله بر لطف دکر
 قیلدی استدعالرين لطفاً قبول
 رحم ايدوب اول داور والا کهر
 بر مبارک کونده طرز خاص ايله
 رسم پا کن آلدی بر صاحب هنر
 نشر اولندی شيمدی ير ير نسخه سی
 ایتده حسرتکشان زيب بصر
 تسليت بولدی درونی هر کسک
 کسب نور تازه ايتدی دیده لر
 کردننده اهل صدق و غیرتک
 روح ثانیدر بو حرز معتبر
 بر عجب تأثیری وار کیم شاد اولور
 کیم او حرز پا که ایلر سه نظر
 هر تماشا سنده جانہ جان ویرر
 ذات پا کی جانلره جاندر مکر
 اول فرشته طلعتک تصویرينه
 کوزسوز اولسون ایلین سوء نظر *

قطعه تاریخی یازدی ضیا
فرط شو قندن اولوب شوریده سر

رسم پاك حضرت عبدالعزيز
دیده کر و بیانه ویردی فر
صورتن کورسه اکر تاریخ ایچون
ذات یوسف دیردی (ماهدالبشر) ۱۲۸۰

*
**

صامسونده یاپیلان قشله تاریخدر

شاه دوران حضرت عبدالعزيز شو کتن
دائم ایتسون حق دوام ایتدکجه بنیان جهان
سیر ایدوب رسمن ضیا تاریخ یازدم بی بدل
قشله یاپدی عسکره صامسونده سلطان جهان

۱۲۸۲
۲
تعمیه
۱۲۸۰

*
**

صامسونده واقع قواق قصبه منده انشا اولنانه قشله
تاریخدر

خدا شاه جهان عبدالعزيزی ایلسون دائم
زماننده مشابه اولدی ملکی بیت معموره

کچر کن سویلدم بو مصرعی کلدی ضیا تاریخ،
یا یلدی قشله پک اعلا قواقده چند منصوره ۱۲۸۰

*
**

شعرا دره بشکطاشی کامل بکک رفاننه تاریخدر *

ینه بر شاعر سخن پرور
ایلدی ترک عالم دنیا
بزمی ایلدی خنده ریز سرور
سوزه کلدکجه اول سخن پیرا
هر کلامنده واردی بر نکته
هر سوزنده وارایدی بیک معنا
عشق یار ایله جام عشرتدن
عمری اولدقجه کچمدی اصلا
بر تحف فقره بولدی چونکه وقوع
دم فوتنده ایلیم املا
فوتنه قالمش ایدی اوچ ساعت
کتمش احبابدن بریسی اکا
حالی چونکه ایتش استفسار
کوله رکدن دیمشکه ای دانا
بر زمان مجرمک بریسی ایچون
سری قطعه امر ایدر پاشا

بیلمز ایتمش مکر ایسه جلاد
 سر بدنن نیجه اولنه جدا
 بر ایکی کره تیغ اوروب آچمش
 دوش و عقننده زخم جان پیم
 کچر اول دمده بر رفیق شفیق
 شخص مجروحه ایلیوب ایما
 مجرم آه ایلیوب دیمش ای یار
 غم نیم اولدیکمه بن اما
 دوشتمم دسته شو جلادک
 عجمیدر که کسمیور حالا
 اشته بنده تمام ایکی سنه در
 خسته یم اولدم ینه جانا
 عجمی عنزئیل النده قالوب
 کاه اولوز کاه دیریلورم کویا
 وار قیاس ایله حال محتضری
 اوله بوقفرد ایله خنده نما
 خوش سخنلکده کلمدی مثلی
 رحمت ایتسین اکا جناب خدا
 بری فوت اولسه دیرایدی مرحوم
 کیم فلان ایتمش ارتحال بقا
 کندی تعیری اوزره در تاریخ
 ایتدی کامل بک ارتحال بقا ۱۲۸۱

اماسیه ده مجرراً انشا اولنانه حکومت
 قوناغنه تاریخدر

خدا بیک سال خان عبدالعزیزی تاجدار ایتسون
 که اولشاهک وجود پاکی محض خیره آلتدر
 موافق حکمی حکم شرعه امری امر قانونه
 انکچون ناصری حق یاورى فخر رسالتدر
 مقارن اولدیغندن قصد و عزمی صدق و اخلاصه
 به رأی ایتسه اصابتدر نه ایشلر سه عدالتدر
 جهانی شویله طوتمش عدلی کیم هر ملتک فکری
 او شاهک سایه الطافنه شمدی دخالتدر
 جلوسندن برو بر تازه رونق کلدی دنیا په
 جهان اسکی جهان اما که حالت بشقه حالتدر
 اماسیه بلده سی از جمله معمور اولدی عصر نده
 بو همت اسیایی جمله احیایه دلالتدر
 حکومت موقعن تجدیده فرمان ایتدی لطف ایتدی
 بو لطفی بیلیماندر وار ایسه اهل جهالتدر
 ایکی مصرعه درج ایلر ایکی تاریخ مستتنا
 قولی احقر ضیا کیم انده مأمور ایالتدر
 اماسیه سعدو بهجت بولدی بوباب حکومتله ۱۲۸۱
 حقوق اصحابی کلسون بوقیوباب عدالتدر ۱۲۸۱

حکومت قوناقی پیشطافه جلب و ررضع اولنانه

کبیر مهالار ساعته تاریخدر

شهنشاه جهان عبدالعزیزه

دعا ایتسون ضراعتله اماسیه

قوای نظمنه کلشدی سستی

دووزلدی استطاعتله اماسیه

بولور ساعت بساعت فیض و عمران

کچر مز وقت اضاعتله اماسیه

ضیا کلدی سعادت بولدی بلده

دیسون هر ان جماعتله اماسیه

مجوهر ساعته بکزر بو تاریخ

ضیالندی بو ساعتله اماسیه ۱۲۸۲

*
**

مرزيفونده انشا اولنانه مهالار ساعته قلد سنه

تاریخدر

صیتی خان عبدالعزیزه دهره ویرسون ولوله

خلقه بیایدردکجه بو ساعت زمان طاعتی

یایدیروب یازدم ضیا تاریخ جوهر دارینی

بولدی شهر مرزيفون شان چونکه کلدی ساعتی ۱۲۸۲

*
**

اماسیه ده واقع کوبری قصبه مندره مجرداً انشا اولنانه

مکتب رشیدیه تاریخی

شهنشاه زمان عبدالعزیزه عهد عدلنده

زمین کهنه بنیان باغ جنتدن نشان اولدی

اچیلدی سایه شاهانه ده هر یرده مکتبدر

جهالت کندی عالمدن معارف رایکان اولدی

جهان طور دقجه طور سون تختگاه عدل وشو کتده

او سلطانک دعاسی هر کسه ورد زبان اولدی

ضیا بر بیت یازدم حین تأسیسنده بو جایک

حساب ایتد کده منقوظیله تاریخی عیان اولدی

اچیلدی کوبریده راه جدیدی علم و عرفانک

یایدی مکتب رشیدیه هر کس شادمان اولدی ۱۲۸۲

*
**

مرزيفونده قصبه مندره یایدیروب رشیدیه مکتبدر

قطعه در

شهنشاه جهان عبدالعزیزه معدلتکارک

جلیدر فیض و آتاری نه حاجت شرح و تفصیله

ضیا هم یایدیروب هم سویلدم تاریخ جوهر دار

اچیلدی مرزيفونده مکتب رشیدیه تحصیله ۱۲۸۲

*
**

شیخ الاسلام سابق مرحوم سعد الدین
افندینک وفاتہ تاریخدر [۱]

- ۱ نسل پاک خواجہ سعدالدیندن
 - اولدی عدنه مفتی سابق روان
 - ۲ جاہ فتوادہ ییل متصل *
 - حکم شرعی ایتدی حقیله روان
 - ۳ اقتران ایش ایدی ذاتنده ہب
 - صدق وغیرت استقامت عزوشان
 - ۵ آتش ہجریله اول علامہ نک
 - قلمدی ہیچ یانمدق بر مسلمان
 - ۶ موت عالم موت عالم نکتہ سی *
 - عالمان عالم اولدی عیان
 - ۴ درد وغیرتله وجودک قیلدی محو
 - منزلن حق ایلسون دار جنان
 - فوتنک تاریخنی یازدی ضیا
- کتدی سعدالدین ثانی جهان ۱۲۸۳

*
**

[۱] آلتی بیتک کنارلرنده کی عدد شاعرک قلمیله
و سرخ مرکبہ بالاخرہ علاوہ اولونمشدر . مطبوع
نسخہده بیتلرک صبرہ سی رقلرہ کورہ ترتیب ایدیلرک
اشارتله خذف ایدلش ایسہده بز عیناً نقل ایتمکی تنسیب
ایتدک .

شہزادہ محمد سلیم افندینک ولادتلیرنہ تاریخدر *

شاه جهان حضرت عبدالعزیز
پادشہ صاحب عقل سلیم
علم و ہنردہ شرف و شانده
مثلی تواریخ سلفده عدیم
کامل دراک فنون اشنا
فاضل نحریر و بلیغ و حکیم
باب جلالنده شرف پاسبان
مجلس لطفندہ سعادت ندیم
ابر عنایاتی عمومہ بسیط
سایہ الطافی جہانہ عمیم
ذاتی کبی کلدی بر پادشاہ
بندہ قسم ایلم اللہ علیم
امری ویرر مرده دلہ تازہ جان
نطقی حیات اور عظم رمیم
بندہ سنہ طلعتی ذوق جنان
قوللرینہ حسرتی نار جحیم
منکر اولان لطفنی شیطان کبی
درکہ رحماندن اولسون رحیم
ایلدی احیا یکیدن دولتی
تخت سعادتہ اوللدن مقیم

اولدی عدالتله اب مشفق
 قالمش ایکن دولت و ملت یتیم
 عسکر بریه یه ویردی نظام
 خوفه دوچار اولدی عدوی لئیم
 قوهٔ بحریه یه کلدی کمال
 یابدی مجدد نیجه فلک جسم
 ملکه عدالت اولنوب منتشر
 طوئدی ضلال اهلی ره مستقیم
 حق اکا ویردی ینه بر انجیل پاک
 نامنی وضع ایتدی محمد سلیم
 فاتح اول ایله ثانیده کی
 فیضه تفألدر او اسم عظیم
 بویله تراکت ایله اظهار ایدر
 دهره کرامت او شهنشاہ فهمیم
 خلق جهان لطفنی یاد ایلوب
 ذاته ایتمکده دعا عن صمیم
 هر ایشنی مظهر توفیق ایدر
 یارو اولوب ذاته رب رحیم
 ایلسون اولاد کرامیله حق
 ذاتی تختنده شرفله مقیم
 کوه تاریخی بر بیت ایله
 یازدی ضیا بندهٔ خاص قدیم

ویردی جهان ایچره قروش فرح
 طلعت شهزاده محمد سلیم

جمادی الاول ۱۲۸۳

*
 * *

امینه سلطانه حضرت تبرینک ولادت تبرینه تاریخ
 شاهنشاه فلک جاه عبدالعزیز خانک
 کورمش دکل مثالن عالمده چشم دوران
 ابر عنایتیله کلزار ملک شاداب
 احسان و نعمتیله قلب انام شادان
 جاه و جلال انده حسن و جمال انده
 علم و کمال انده انده فنون و عرفان
 نظم سخنده ماهر انشاده مثلی نادر
 گلش دیمک خطادر اول پادشاهه اقران
 بر جاذبه یراتمش حمننده ذات باری
 البت اولور کورنلر و جهن اسیر و حیران
 ایننه ضمیری پرتونمای الهام
 راز درون عالم انده اولور نمایان
 مجموع رأی و حکمی عمران ملکه مصروف
 محصول فعل و کاری خیر عمومه شایان
 عدله اولور مقارن هر نه ایدر سه تدبیر
 حقه ایدر توافق هر نه قیلر سه فرمان
 عالمده قصدی دائم احیای ملک و ملت

دنیاده ذوق الحق ابدال لطف واحسان
 شایسته در ملوک عرض ایلسه مباحات
 باب السعاده سنده هر کیم اولورسه دربان
 مجموعه الکمالات اولمقله ذات پاکی
 اوصافی بیانه یوقدر وجوه امکان
 ویردی اوشاهه مولی بردختر مکرم
 کیم وجه تاپناکی محسود ماه تابان *
 اول ماه تابداره شایسته در اولورسه
 زهره کینه دایه خورشید مهد جنبان
 حق اول شه جهانک اولادینی یاننده
 تابنده ایلسون چون خورشید ونجم رخشان

تاریخ کوهرا افشان یازدی ضیای ناچیز
 مهد وجوده قوندی طوعدی امینه سلطان

رجب ۱۲۸۳

*
 *

مقدمه ضمیر نام زرهللی قروتک ایندیکنه تاریخخرد
 منت جناب حقه که بو ملک ودولتی
 قول ایلس بر اولیله شهنشاه اکرمه
 فخر الملوک حضرت عبدالعزیزخان
 ایلملوك سجده او خاقان اعظمه
 فضل و کرمده کورمدی دوران نظیرینی
 عقل وهزده کلدی بر مثلی عالمه

ترید ایتدی شوکت اسلامی غیرتی
 بذل ایتدی نقد همتن اول کار الزمه
 اویله سفاین ایلدی انشا که هربری
 البرز و کوه وقاف ایله ایلمر مقاومه
 تیموردر اون آلتی سفینه ایله بش دویه *
 دهشت ویرر طور شلری باقدجه ادمه
 چونکم علو و همت واقدامی استدی *
 ترسانه سنده زرهللی ایجاد ایله
 بر فابریقه یاپلدی که اعمال آهنه
 بکزر شراره لرله ایچی سقف طارمه
 یوقدر اشی اوفابریقه نك بردیارد
 تسلیم ایدر عموم بوقول مسلمه
 انده یاپلدی ایشته بو کشتی آهنین
 صالیدی کمال صولت ایله ات کی یمه
 اول رتبه در رصاتی کیم قلعه سپهر
 صدچاک اولور ایدر انکله مصادمه *
 بیک بویله آهنین کیلمر یاپدیروب اوشاه
 غبطه ویره جمیع ملوک مفضمه
 باق سایه سنده اولدی موفق ضیا قولی
 بریت دلنشینده شو تاریخ معجمه
 ترسانه ده یاپلدی بواهن کنی بوییل
 شعبان ۱۲۸۹ اولدی جلی مقدمه ضمیر عالمه ۱۲۸۹

یلدیز قصر همايون تاريخ

شاه كردون پايه خان عبدالعزيز
 شهر يار ماه فيض و مهر تاب
 اولشه دوران كه مهر رافتي
 اولدي دهره افتاب بي سحاب
 اولديغيجون نور رب العالمين
 سايه سنده اولدي عالم فيضاب
 ذاتيدر احيا ايدن بودولتي
 يوقسه عالم چوقدن اولمشدي خراب
 اشته ذاتي اشته تاريخ سلف
 دهره مثلي كلدي بي ارتياب
 بر زمانده ايتدي مي بوهمتي
 ملك ايجون بر پادشاه كامياب
 قوه بريه و بحريه سي
 دولتك اولمش ايكن مثل سراب
 همت مخصوصه شاهانه سي
 انلك اكلكنه قيلدي شتاب
 ايتدي تاسيس نظامات جديد
 ايلدي عالم سعادت اكتساب
 يرير آچدي ملكه تيمور يوللري
 يعني كوستردى بزه راه صواب

عصر سابقدن برو مالیه نك
 چرخنه ككشیدی خیلی پیچ و تاب
 جیب مخصوصدن اول شاه جلیل
 ایلدی احسان نقود بی حساب
 اعتبار دولته ویردی حیات
 زائل اولدی شمدی اسکی اضطراب
 ایلیوب انشا ییجه شو ككسرای
 ویردی شان دولته نوفر و تاب
 هم بویوزدن بر نیجه بيك عاجزی
 نعمت لطفندن ایتدی بهره یاب
 یاپدی ییلدیز موقعنده قصر نو
 لطفنه مستغرق اولدی شیخ و شاب
 کورمدی بر بویه قصر دلنشین
 اوله لی طاق بلند نه قباب
 شاه دوران کیم آتی تشریف ایدر
 ییلدیزه نقل ایتدی دیرلر آفتاب
 دولت واقبال ایله تاحشیره دك
 تخت اجلاننده اولسون کامیاب
 نجم اقبالی او مهر شو ككك
 شمس تابانه اوله نائب مناب
 سايه سنده بولسون آسایش جهان
 بودعای ايله یارب مستجاب

بنده خاصی ضیا تاریخ ایچون
ایتدی بو بیت کهر پاشی حساب

قصر نو یاپدی شه افاق زیب
ییلدیزه فروردی کویا افتاب

رمضان ۱۲۹۰

*
*
*

پادشاه ملک پرور حضرت عبدالعزیز

شاه منصور اللوا خاقان اسکندر توان

عرش پایه اول شه دوران که جیش عزمنه

طار کلور میدان تعلیم اولسه سطح آسمان

خسر و صاحب ظفر کیم موکب اجلاله

اطلس کردون اولور چتر مرصع سایبان

پیشرو نصر عزیز اولور طلیعه احتیاط

قنئی امره سوق جیش همت ایتسه نا کهان

قهر ایچون اعداسنی شمشیره چکمز احتیاج

خط خصمی محو ایدر اولسه مشیر بالبنان

دور اولان دیوان عدلندن فریق فی السعیر

قول اولان ایوان لطفنده فریق فی الجنان

در که اجلاله نصرت لوای زر نشان

باب عزمنده ظفر قائم مقام بندکان

قوللرک بیک باشی اولسه اوغرینه ایلر فدا

جسم دهره صاغ وصول چون ذاتیدر روح روان

حکمنه حاضر قیوسنده ملازم بخت وفر

امرینه تابع رکابنده چاوشدر عزوشان

هر نفر بر نوبت آتش ایلوب صد چاک ایدر

ایتسه لر صدر بلند چرخه تعلیق نشان

اون باشی بردن ده لر هر بر تفنکک دانه سی

یوز باشی بردن بیچر هر کله آتش فشان *

عسکر نصرت ردیفی صانکه انجمدر آکا

صنف تالی اولسه شایاندر نجوم کهکشانشان

هر پیاده یوز سوار قهرمانه هم رکاب

هر سواری بیک سماک راح ایله هم معنان

خدمتیچون ایتسه لر قرعه کمال شوقدن

داخل اسنان اولور قونداقده طفل ناتوان

دست قهرندن یشدر بر طبانجه وار ایسه

طلبه مهر اوزره حالا اول اثر در جاودان *

سونجی دپر نمز مزارنده عدونک خوف ایله

ایلدکجه عسکری تعلیم شمشیر و سنان

اوغرامش زنبور و ارسه مطبخ الطافنه

منزل ششخانه نعمتده طوتمش آشیان

تینجی طاشه کار ایدر مانند تیر نائبات

امری رجعت ایلمز مثل فضای آسمان

اول های دولتک قلب جهاندر مرکزی

مستظل زیر جناحیننده فتح و نصر و شان

هپ کو کلو قوللریدر جان ویررلر خدمته
 بی بدل بر عسکره مالکدر اول شاه زمان
 اردوسنده بر بلوک آوجی اولوردی کلسه لر
 عصر اجالنده کراشکانیان ساسانیان
 همتی سر عتله ایردی دولتک امدادینه
 یوقسه بر لحظه یرنده راحت اولمازدی جهان
 اهل استحقاقه تعیین مهمات ایلدی
 ویردی تنسیقات قانون و نظامه تازه جان
 کلدی استحکام ارکان اموره شویله کیم
 قلعه نه باروی چرخه ایدر ارض امتنان *
 بر نیجه یوز بیک تفنک و طوپلر اولدی نوظهور
 زهره چاک اولسه نوله طوپدن عدوی بدکان
 ایتمکه بونجه سلاحی وضع و حفظ و تعیمه
 اقتضا ایتشدی کیم تعیین اولونسون بر مکان
 بو دپوی امر ایدوب یاپدیردی سنک صافدن
 ایتدی هم بر بیله ا کمال اول شه صاحبقران
 بو بنایی بو رصانته بو مدته یاپوب
 معجزه کوستردی دهره اول سلیمان زمان
 کور میانلر مصرک اهر امن کلوب سیر ایلسون
 اول شه نصرت قرینک قدرتن کورسون عیان
 عسکر بویله عنایت ایتدی بر پادشاه *
 یاپمدی بویله اثر بر شهر یار کامران

اول شهک آلائی عز و شوکتی افزون اولوب
 در کهنده جیش فوز و نصرت اولسون پاسیان
 یاور اولسون عزمنه توفیق خلاق معین
 فرقه اعداسنی قهر ایده رب مستعان
 چا کر خاصی ضیا تاریخ ایدر کن یوقلمه
 تام و جوهر ایکی مصرع ایلدی ضبط و بیان

قیلدی هپ شادان جنودی لطف خان عبدالعزیز ۱۲۹۱
 عسکره یاپدیردی دارالاسلحه شاه جهان ۱۲۹۱

* *

شیخ محی الدین عربینک نامده کی تریبته تاریخ
 قطب اقطاب جهان حضرت محی الدین کیم
 ربع مسکونده دینور حضرتنه حضرت شیخ
 خاتم اهل ولایتدر اوغوث اعظم
 شرق و غربی نه عجب طومش ایسه شهرت شیخ
 بر زماندن بری ارکانی ترزلر بوله رق
 منهدم اولمغه میل ایتش ایدی تربت شیخ
 ایلدی صرف نقود هم ا کثر اشراف
 باعث فوز دو کون اولمق ایله خدمت شیخ
 اولدی اول مضجع عالی مقدس معمور
 ایتدی تعمیر حقیقته آنی قدرت شیخ

بنده خاصی ضیائی بوایشه قیلدی قبول
ایلیوب والی سوریه آنی همت شیخ
خاکی ا کسیر ایدر البته نگاه کر مک
مظهر فیض نظر قیل بنی یا حضرت شیخ ۱۲۹۴

*
*

(مہل برکت) سجاغہ اوزمانہ مرکز انخاز اولناہ
(باربوز) قصبہ سمرکی حکومت قوناغہ تاریخ *
خدا دولتہ خان عبدالحمیدی پایدار ایتسون
کہ عہدندہ ممالک فیض و عرفانہ قرین اولدی
پاسدن یارپوزہ جای حکومت نقل ایدوب شمدی
بو اطرافک اہالیسی حقوقدن امین اولدی
ولایتہ ضیا والی ایکن یازدی بو تاریخی
یاسلیدی بورایہ باب الحکومہ دلشین اولدی ۱۲۹۶

ترجمع و ترکیب بندارلہ ، مسدس ، خمسی و تخمیس
وسارہ

ترجمع بند

بوکار گاہ صنع عجب در سخا نہ در
ہر نقش بر کتاب لدندن نشانہ در
کردون بر آسیاب فلا کتمدار در
کویا ایچندہ آدم آوارہ دانہ در
مانند دیو بچہ لرین التقام ایدر
کہنہ رباط دہر عجب اشیانہ در
تحقیق اولنہ نقش تماثل کائنات
یا خواب و یا خیال و یا خود برفسانہ در
منجر اولور امور جهان بر نہایتہ
صیفک شتایہ میلی بہارک خزانہ در
کسب یقینہ ادم ایچون یوقدر احتمال
ہر اعتقاد عقلہ کورہ غائبانہ در
یارب ندر بو کشمکش درد احتیاج
انسانک احتیاجی نہ برلقمہ نانہ در
یوقدر سپر بوقبہ فیروزہ فامدہ
ذرات جملہ تیروقضایہ نشانہ در

اصل مراد حکم ازل بوله در وجود
ظاهرده کی صواب و خطا هپ بهانه در
برفائلک مأثریدر جمله حادثات
نه اقتضای چرخ و نه حکم زمانه در

سبحان من تحیر فی صنعہ العقول
سبحان من بقدرتہ یعجز الفحول

اجرام بی نهایته ایله پر در آسمان
نسبت اولنسه ذره دکلد در بو خاکدان
بیک شمس تابدار و هزاران مه منیر
یوز بیک ثوابت و نیجه سیاره عیان *
هر شمس ایدر توابع مخصوصه سیله سیر
هر تابعه توابع اخری ایدر قران
هر شمس ایدر لواحقنه نشر فیض خاص
هر لاحقک طبیعی امثالنه نهان
هر جمله مرکزنده ایدر سیر بی وقوف
هر قطعه محورنده بولور فیض جاودان
هر جمله وسیعه ده مبسوط بیک وجود
هر قطعه فسیحه ده مشهود بیک جهان
هر وجود مصدر اولور بیک وجود ایچون
هر بر جهان هزار جهانندن ویرر نشان

هر ذره ده طریقه مخصوصه اوزره فیض
هر جسمده طبیعت مخصوصه اوزره جان
هر عالمک سنین و تواریخی مختلف
هر بر زمینده بشقه حساب اوزره در زمان
پیوسته در سواحلی کرداب حیرته
بر بحر در که حاصلی بو بحر بیکران

سبحان من تحیر فی صنعہ العقول
سبحان من بقدرتہ یعجز الفحول

بر ذره در که ذره نامتهاهی خاک
بر ذره خارجه ایده من اندن انفکاک
لبی لهیب نار ایله بر کوی آتشین *
قشری مجاری یم و نهر ایله چاکچاک
نسبتله قشره حجمنه اول لب آتشک
شول قبه در که فرش اولنه انده برک تانک
بو قشر در که جمله حیوانه روز و شب
احضار رزق و توشه ایچون ایلر انهماک
گاهی تنفس ایلیجک اژدر زمین
کوه شرر فشانلر ایدر ارضی لرزه ناک *
اول ذره جسمه بی فانوس شمع وار
اولش محیط توده بتوده نسیم پاک

کیم روز و شب اوسفره عالمشمولدن
هر نفس رزقن المدد بروجه اشتراك
بو نقطه در یمین و شمالی بیان ایدن
ایلر جهاته عقل بومر کزدن انسلاک
ذرات کون بونده بولور نشوه حیات
افراد خلق بونده چکر جرعه هلاک
خسیده فراش اماندر نفوس هپ
برطوب شعله نا کده بی قید وهم پاک *

سبحان من تحیر فی صنعہ العقول
سبحان من بقدرتہ یعجز الفحول

دندان شیره لقمه اولور اهو ان زار
بر کوسفندی طعمه قیلر کرک جانشکار *
بی جرم ایکن غدای عنا کب اولور مکس *
معصوم ایکن کبوتری شاهین ایدر شکار
عاجز ایکن عقابه کرقتار اولور کشف
غوک ضعیفی قوت ایدینور بی وسیله مار
بی جنحه ماکیان بچه بی چاک ایدر زغن
بی سابقه دوباره ایدر موشی موشخوار
کنجشک زاری باشه پاران هلاک ایدر
ایلر ترروی نیچه غدرنده بازخوار *

مارزمینه لقمه اولور مرغ تیزپر
مرغ هوایه طعمه اولور ماهی بحار
غواصی حرص کوه ایدر لقمه نهنگ
کبکی امپردانه ایدر تله به شکار
دردانه درونی ایچون چاک اولور صدف
اوازیدر قفسده ایدن بلبل نزار
بیدسترك هلاک کنه خایه اولور سبب
قتل سمور زاره اولور پوستی مدار *
غالب زبونی قاعده در ایملک تلف
یرده هواده بخرده جاری بو کیرودار

سبحان من تحیر فی صنعہ العقول
سبحان من بقدرتہ یعجز الفحول

که آفتاب و کاه کوا کب کهی جماد
اولدی اله معتقد زمره عباد
که عجل و کاه آتش ویزدان واهر من
که نور و ظلمت اولدی قضایای اعتقاد
عقل و جمال و عشق اله اولدی بر زمان
بتارله طولدی بر نیجه ییل جمله بلاد
انجام ایردی نوبت توحید ذات حق
کلدی ظهوره بونده ده بیگ فتنه بیگ فساد

که عین و گاه غیر صانوب خلق و خالق
 که جمعه گاه فرقه عقول ایتدی اعتماد
 اولدی هزار ذات دینوب که صفاته عین
 بر اصلده کهی نیجه اصل ایتدی اتحاد
 هر شخص نفس غصرینه نسبت ایلوب
 عقلنجه بر اله مشخص ایدر مراد
 یکدیگره نه رتبه مخالفسه شخص و عقل
 عالمده اولقدر متخالفدر اعتقاد
 حکمت بودر که اخرینه خصم اولور بیلوب
 هر قوم کندی مسلکنی منهج سداد
 اما بو اختلاف ایله مقصودی جمله نک
 بر خالقه خلوص ایله ایتمکدر اتقیاد

سبحان من تحیر فی صنعہ العقول
 سبحان من بقدرته یعجز الفحول

کلر کولر فغانله کچر عمر عندلیب
 بیار احتضارده اجرت دیلر طیب
 مانندلاشه نعش توانکر ذلیل و خوار
 کر کس مثال وارث و غسل ناشکیب
 بالین نازه خواجه شهر ایلر اتکا
 خاک مذلت اوزره یاتور آج بر غریب *

پر تو فروز بزم طرب شمع خنده ریز
 پروانه شکسته پر افتاده لهیب
 نوم و بصل چو نر کس ولاله کشاده لب
 محبوس کنج محفظه تنکناده طیب
 پستر نواز عز و صفا احق خسیس *
 کلخن نشین ذل و هوان عاقل حسیب
 که دولت جهاندن ایدر جهل بهره یاب
 که لقمه عشادن ایدر عقل بی نصیب
 مقبول بزم صحبت اولور مفسد لئیم
 منفور طبع عالم اولور ناصح مصیب
 گاهی محقر جهلا شاعر بلیغ
 گاهی مستخر حقا فاضل ادیب
 بر عاجزک معیشتی نقصان پذیر اولور
 بر ظالمک اموری ایدر کسب فروزیز

سبحان من تحیر فی صنعہ العقول
 سبحان من بقدرته یعجز الفحول

یارب ندر بو دهرده هر مردذوقون
 اولمش بلای عقل ایله ارامدن مصون *
 یارب نیچون بو عرصهده هر شیخص عارفک
 مقدار فضلنه کوره دردی اولور فزون

هر قنغی سویه عطف نگاه ایتسه بی حضور
 هر قنغی شیئه صرف خیال ایتسه عقلی دون
 نمکنمیدر حقیقت اشیایی وزن و درک
 میزان عقله درهم تعدیل ایکن ظنون
 کنجیده بصیرت اولور می بو عجز ایله
 حیثیت حوادث و کیفیت شئون
 کویا که بونجه محنت و غم آز کلوب اولور
 برده تحکم جهلا ایله بغری خون
 بیلممکه مقتضای نظام جهاتمیدر
 دائم جهانده جاهل اولور مسعدت نمون
 جاری جهان جهان اوله لیدر بو قاعده
 بر احمق دنی یه اولور اهل دل زبون
 نادان فراز عز و سعادتده سرفراز
 دانا حسیض عجز و مذلتده سرنکون
 نادانی کامپرور ایدر طالع بلند
 اهل کلی سائل ایدر بخت و اژ کون
 سبحان من تحیر فی صنعه العقول
 سبحان من بقدرته یعجز الفحول

دوشدی جدا نعیم صفادن ابوالبشر
 اولدی خلیله تجر به که گر دن پسر

یعقوبی قیلدی فرقت فرزند اشکبار
 اولدی جناب یوسفه جاه بلا مقرر
 ایوبی علت بدن ایکلندی زارزار
 منشاره ایلدی ذکر یا فدای سر
 باشی کسیلدی غدر ایله یحیای مرسلک
 دوشدی هزار محنته عیسی بی پدر *
 طائفده نعلی لعله دونوب اولدی هم شکست
 یوم احدده دره ناب پیامبر
 طاش باغلدی مجاعه ایله بطن پا کنه
 دنیا به رغبت ایلدی سیدالبشر
 تأثیر سمله ایلدی صدیق ارحمال
 اولدی شهید تیغ قضا عاقبت عمر
 انجام ایردی جامع قرآن شهادته
 آخر جناب حیدر ده ایتدی تیغ اثر
 مسموماً ایتدی ذات حسن عدنه انتقال
 مظلوماً اولدی شاه شهیدان بریده سر
 هر کیمده عشق غالب ایسه قرب حضرته
 اولدکلو انده درد و بلا در فزونتر *

سبحان من تحیر فی صنعه العقول
 سبحان من بقدرته یعجز الفحول

کیمدر بو عجزی خاص قیلان نوع ادمه
 کیمدر بو نوعی اشرف ایدن جمله عالمه
 شیطان و نفسی کیمدر ایدن آلت شرور
 کیمدر قویان زبون هوایی جهنمه
 منصوره کیم دوشوردی انا الحق دیارینه
 کیم ویردی حکم قتلی ایچون شرع اکرمه
 کیمدر شرابی حرمت ایله تلخکام ایدن
 اعمال جام و باددی کیم او کردن جه
 کیمدر یهودی منکر اعجاز حق ایدن
 کیمدر مسیحی نفخ قیلان ذات مریمه
 کیمدر ویرن جسارت شرو و فضاحتی
 سفیانه جعدیه شمره ابن ملجمه
 کیمدر نصیر طوسی هلاکویه سوق ایدن
 مستعصمی کیم ایتدی قرین ابن علقمه
 کیمدر ویرن علیه تداوی به احتیاج
 کیمدر قویان مزیت اصلاحی مرهمه
 زنبور کیمدن ایلدی تحصیل هندسه
 بلبلره کیم ایلدی تعلیم زمزمه
 کیمدر بوکار کاچه چکن پرده خفا
 کیمدر ویرن تصور تفتیش ادمه

سبحان من تحیر فی صنعہ العقول
 سبحان من بقدرته یعجز الفحول

ایتمش کیمیسی راحتن اقیال ایچون فدا
 اولمش کیمی بلیه ادباره مبتلا
 اولمش کیمی توانکر دوران ایکن ذلیل
 اولمش کیمنه دولتی سرمایه عنا *
 طوپلر کیمیسی وارث و حادث ایچون نقود
 ایلر کیمیسی ثروت ایچون عمرینی هبا
 دوشمش کیمی تجسس کبریت احمره
 اولمش کیمنه موجب افلاس کیمیا
 ایتمش کیمن حریص قتال ارزوی شان
 قیلمش طمع کیمینسی جانداده و غا
 اولمش کیمی مسخر افسون چشم یار
 اولمش کیمی مقید کیسوی دلبریا
 ایتمش هوای لاله کیمن داغدار غم
 اولمش کیمینه درد کل ویاسمن بلا
 تقریق ایچون کیمیسی او قور رقیه فسون
 تسخیر ایچون کیمیسی یازار نسخه دعا
 اولمش کیمی صفا ایله رندیاله کش
 اولمش کیمیسی حرص ایله افتاده ریا
 ایتمش خلاصه بر امل خاص بی لزوم
 هر شخص حری قید اسارتله مبتلا

سبحان من تحیر فی صنعہ العقول
 سبحان من بقدرته یعجز الفحول

مظلومه ظالم ایدر ایکن ظلم و غدر و آل
کارنده آثم اولدیغنی ایلز خیال
اموال خلقی سارق الوب سارقیم دیمز
قاتل و بال قتله دخی ویرمز احتمال
بروجه حق بیان ایدر البته فعلنه
هر قنغیسندن ایلر ایسک ابروجه سؤال
بر مملکتده صلب اولنور قاطع طریق
بر یرده موجب شرف و فخر اولور بو حال
بر بلدهده حجاب زنان عیب اولورینه
بر شهرده بو حالت اولور باعث جمال
مشرک اولور شرابی ایچوب حرمتن بیلور
مذهب اولور حقوق عبادی کورر حلال
بر عاقل مسلم الاطواره محرم اول
مشوار و طورینی نظر اعتباره آل
سیرایت ندکلو وضع غریبی ایدر ظهور
کیم هربری جنونه اولور بشقه بشقه دال
وابسته در خیالنه افعالی هر کسک
کیمسه امورینه ایده مز نسبت ضلال
عقل و جنونی باطل و حقی بیان ایچون
یوقدر جهانده حیف که میزان اعتدال

سبحان من تحیر فی صنعه العقول
سبحان من بقدرته یعجز الفحول

ایلر صباح شامی ولیلی نههار ایدر
صیفی قیلرشتا و خزانیه بهار ایدر
نزع حیات حی ایدر امواته جان ویرر
ایلر غباری ادم و جسمی غبار ایدر
جسم خلیله ناری ایدر نور قدرتی
نوری کلیمه حکمتی همرنک نار ایدر
لیلی حسنی چشمه شیرین کوستروب *
فرهادی درد عشق ایله مجنون و زار ایدر
دملرجه بر طمعله قیلر قابی بی حضور
بیلملرجه بر امله دلی بیقرار ایدر
بر ملکی بر حریص ستمکار ایچون بیقر
بر قومی بر منافق ایله تارمار ایدر
بر جسمی عز و ناز ایله صدسال بسلیوب
انجام کار پنجه مرکه شکار ایدر
یوز بیلده بر وجودی قیلوب کنج معرفت
آخر یرین نشیمن خاک مزار ایدر
عارف اودر که معترف عجز اولوب ضیا
بو حادثات جاریه دن اعتبار ایدر
ملکنده حق تصرف ایدر کیف مایشاء
استرسه کونی یوقدر ایدر استرسه وار ایدر

سبحان من تحیر فی صنعه العقول
سبحان من بقدرته یعجز الفحول

بکزر فلک اول چنبر فانوس خیاله
 کیم نقش تماشایی سراع الجریاندر
 ساقی بزهی صون که دل تجربت آموز
 اندیشه انجام ایله وقف خلجاندر

ایچ باده کوزل سو وار ایسه عقل و شعورک
 دنیا وار ایش یا که یوغ اولمش نه امورک

بیدیه - طرز اولور -

یتیمی بو قسری روش اغرب عالم
 بر منزله ایر منزمی عجب کو کب عالم
 شمدی او یویانلر او زمانده او یانور لر
 بر صبحه رسیده اولور آخر شب عالم
 پامال ایدر انجام کیمک اوستنه دونسه
 آغاز ایده لی دوره بودر مشرب عالم
 بیک بویله جهان زروسیم اولسه یتیشمز
 ممکنمی که اسعاف اولنه مطلب عالم
 خارجدن اکر اولسه تماشاسنه امکان
 مدهش کورینور هیکل مستعجب عالم
 آلمش یو کنی شو یله که سیرنده خللسز
 بر ذره دخی قالدیره منز مرکب عالم
 ابنای بشرده قاله جقمی بو معادات **دخنده**
 بیلمم نه زمان طوغریله جق مذهب عالم

ترکیب بند *

عنا بیه = از ایل

ساقی کتور اول باده پی کیم مایه جاندر
 آرامده عقل ملامت زدکاندر - او **ایسه**
 اول می که اولور صیقل دل اهل کاله
 ناخسته لڑک عقلنه بادی زیاندر
 بر جام ایله یاپ خاطری زیر دل ویران
 مهجور خرابات اوله لی خلی زماندر
 ساقی ایچلم عشقنه رندان خدانک
 رندان خدا واقف اسرار نهاندر
 ساقی ایچلم رغنمه صوفی حریصک
 کیم مقصدی کوثر املی حور جاندر
 عشق اولسون او پیری پرورده عشقه
 کیم باده سی صد ساله وساقیسی جواندر
 پیریه صور مسئلهده وار ایسه شههک
 واعظ لڑک افسانه لری هپ هذیاندر
 بن اکلادیم چرخ ایسه بو چرخ چب انداز
 یخشی کورینور صورتی اما که یماندر

هر صفحه ده بر شکل حقیقت ایدر ابراز
 هر کون چویر بر ورقه مقلب عالم
 بیک درس معارف اوقور هر ورقده
 یارب نه کوزل مکتب اولور مکتب عالم
 بو جسم کشفک نره سی مرکز قوت
 یارب نه مطیه ایله کزرق قلب عالم

سبحانک یا من خلق الخلق وسوی
 سبحانک سبحانک سبحانک الفا

ای قدر تکه اولیان آغاز و تناهی
 ممکن دکل اوصافی ادراک کجاهی
 هر نسنه قیلار وار لغه که حسن شهادت
 هر ذره ایدر وحدتکه عرض کواهی
 حکمک قیلار اظهار بو آثار ایله مهری
 امرک ایدر ابراز بو انوار ایله ماهی
 دلغیر بساط نعمک مرغ هوایی
 بیاب زلال کر مکدر صوده ماهی
 ایلر کر مک آتشی کز اخلیه
 مغلوب اولور پشه یه نمرود ماهی
 ظالمیری عدلک نه زمان خاک ایده جکدر
 مظلوملرک چیمده در کو کلره آهی

بیگانه لره منحصر انواع حظوظات
 محنت زده عشقکه مخصوص دواهی
 سنسین ایدن اضلال نیجه اهل طریق
 سنسین ایدن اهدا نیجه که کشته راهی
 حکمک که اوله موجب خیر و شر افعال
 یارب نه ایچوندر بو اوامر بو نواهی
 سندندر الهی ینه بو مکر و بو فتنه
 بو مکر و بو فتنه ینه سندندر الهی

کفتی بکن و باز زنی سنک ملامت
 دست من و دامان تودر روز قیامت

بر قطره ایچن چشمه پر خون فنادن
 باشن آله ماز بر دخی باران بلادن
 آسوده اولم دیرسک اکر کله جهانه *
 میدانه دوشن قور تیه من سنک قضادن
 ثابت قدم اول مرکز مأمون رضاده
 وارسته اولوب دائره خوف ورجادن
 طورسون کف حکمده ترازوی عدالت
 خوفک وار ایسه محکمه روز جزادن
 هر کیم که آرار بوی وفا طبع بشرده
 بکنر را کا کم دولت او مار ظل همدان

بی بخت اولانك باغنه بر قطره سی دوشمن
 باران یرینه در و کهر یاغسه سمان
 ارباب کمالی چکه من ناقص اولنر
 رنجیده اولور دیده خفاش ضیادن
 هر عاقله بر درد بو عالمده مقرر
 راحت یشامش وارمی گروه عقلا دن
 حل ایتمدیلر بو لغزک سرینی کیمسه
 بیک قافله کچدی حکماندن فضلا دن
 قیل صنعت استادی تحیرله تماشا
 دم اورمه اکر عارف ایسک چون وچرادن

ادراک معالی بو کوچک عقله کر کمز
 زیرا بو ترازو او قدر ثقلتی چکمز

دهرک نه صفا وار عجبا سیم وزرنده
 انسان بر اغور هپسنی حین سفرنده
 بر رنگ وفا وارمی نظر قیل شو سپهرک
 نه لیل ونهارنده نه شمس و قمرنده
 سیر ایتدی هوا اوزره دینور تحت سلیمان
 اول سلطنتک یلر اسر شیمدی یرنده
 حر اولوق اکر ایستر ایسک اوله جهانک
 ذوقنده صفا سنده غمنده کدرنده

جانان کیده رندان طاعیله می اوله ریزان
 بویله کیجه نک خیر اوملور می سحرنده
 خیر اومه اکر صدر جهان اولسه ده بالفرض
 هر کیمکه خساست اوله عرق و کهرنده
 ییلدیز آرایوب کو کده نیجه طرفه منجم
 غفلت ایله کور من قویوی رهگذرنده
 انلار که ویریر لاف ایله دنیا به نظامات
 بیک درلو تسیب بولنور خانه لرنده
 آینه سی ایشدر کشینک لافه باقلماز
 شخصک کورینور رتبه عقلی اثرنده
 بن هر نقدر کوردم ایسه بعض مضرت
 ثابت قدم ینه بورایک اوزرنده

انسانه صداقت یا قیشور کورسه ده اکراه
 یارد مجبوسیدر طوغریلرک حضرت الله

غدر ایده رعایاسنه والی ایالت
 دنیا ده و عقبا ده نه ذلت نه رذالت
 لایقیمیدر انسان اولانه وقت قضاده
 حق ظاهر ایکن باطن ایچون حکمی امالت
 قاضی اوله دعوا جی و محضر دخی شاهد
 اول محکمه نک حکمنه دیر لرمی عدالت

ای مرتکب خرابی بونه ذلت که چکر سین
 بر قاچ غروشه مدت عمر که خجالت
 لعنت اوله اول ماله که تحصیله انک
 یادین اوله یا عرض و یا ناموس اوله آلت
 آدم اولانک خیر اولور آدم لره قصدی
 انسانلغه انسانده بودر اشته دلالت
 انسان اوکا دیر لر که ایده قلب رفیق
 آلام بنی نوعی ایله کسب ملالت
 آدم اوکا دیر لر که غرضدن اوله سالم
 نفسنده دخی ایله اجرای عدالت
 صادق کورینور کسوده ارباب خیانت
 مرشد صانیلور وهله ده اسحاب ضلالت
 اکثر کشینک صورته سیرتی اویماز
 یارب بونه حکمتدر الهی بونه حالت

امید وفا ایله هر شخص دغله
 چوق حاجیلرک چیقدی خاچی زیر بغله

بر عبد حبش دهره اولور بخت ایله سلطان
 ضحاک ایدر ملکینی بر کاوه پریشان
 اقبالنه ادبارینه دل باغلامه دهرک
 بر دائره ده دور ایده من چنبر دوران

ظالمینه بر ظلمه گرفتار اولور آخر
 البته اولور او یقانک خانه سی ویران
 اکثر کوریلور چونکه جزا جنس عملدن
 انجامده آهندن اولور رخنه سوهان
 تذکیر اولنور امن ایله حجاج ایله جنکیز
 تجیل ایدیلور نوشروان ایله سلیمان
 قابلیدر الفاظ ایله تغییر حقیقت
 ممکنمی که تفریق اولنه کفر ایله ایمان
 بر خاکدن انشا اولنور دیر ایله مسجد
 بر در نظر حقه محوس ایله مسلمان
 هر دردک اولور چاره سی هر ایکلین اولمز
 هر محنته بر آخر اولور هر غمه پایان
 که چاک اولنور دامن پاکیزه عصمت
 که عفت آدمی آرایش زندان
 صبر ایت ستمه استر ایسک حسن مکافات
 فکر ایله نه ظلم ایدیلر یوسفه اخوان

ظالم لره بر کون دیدیرر قدرت مولی
 تالله لقد آثرک الله علینا

هر شخصی حریم حقه محرم می صانور سین *
 هر تاج کین چولسزی ادهم می صانور سین

دهری آره سک بیکده بر آدم بوله مازسین
 آدم کورینان خرلری آدم می سانورسین
 چوق مقبلی کوردم که کولر ایچی قان اغلار
 خندان کورینان هر کسی خرم می سانورسین
 بیل علقی قیل صکره مداواته تصدی
 هر مرهمی هر یاره یه مرهم می سانورسین
 کبره نه سبب یوقسه وزیرم دیو کرچک
 سن کندیکی دستور مکرم می سانورسین
 ای مفتخر دولت یک روزه دنیا
 دنیا سکا مخصوص و مسلم می سانورسین
 خالی نه زمان قالدی جهان اهل طمعدن
 سن ذاتکی بو عالمه الزم می سانورسین
 اک او ممدیفک کشف ایدر اسرار درونک
 سن هر کسی کور عالمی سرسم می سانورسین
 بر کون کله جک سنده پریشان اوله جقسین
 ای غنچه بوجعیتی هر دم می سانورسین *
 نامرد اوله یم چرخه ا کر منت ایدرسم
 جور کله سنک بن کدر ایتسم می سانورسین *

الله توکل ایدنک یاوری حقدر
 ناشاد کوکل بر کون اولور شاد اوله جقدر

یک رنگنه آلدانمه فلک اسکی فلکدر
 زیرا فلکک مشرب ناسازی دونکدر
 یا بستر کمخاده یا ویرانه ده جان ویر
 چون بای و کدا خاکه برابر کیره جکدر
 الله صغین شخص حلیمک غضبندن
 زیرا یومشق خویلی آتک چفته سی پکدر
 یاقدی نیجه جانلر او نزا کتله تبسم
 شیرک دخی قصد ایتسی جانه کوله ر کدر
 بداصله نجاتمی ویرر هیچ اونیفورمه
 زردوز پالان اورسک اشک ینه اشکدر
 بدمایه اولان اکلاشیور مجلس میده
 عشرت کهر اد می تمیزه محکدر *
 نصح ایله بوله کلیانی ایتلی تکدر
 تکدر ایله او صلا نما یانک حقی کوتکدر
 نادانلر ایدر صحبت نادانله تلذذ
 دیوانه لک همدی دیوانه کر کدر
 عفو ایله مبشر میدر اصحاب مراتب
 قانون جزا عاجزه می خاص دیمکدر
 میلیونله چالان مسند عزتده سرافراز
 بر قاچ غروشی مرتکبک جایی کور کدر

ایمان ایله دین اچهدر ارباب غناده
 ناموس و حمیت سوزی قالدی فقراده

اقبال ایچون اجابنی سعایت یکی چیقدی
 بیلمز ایدک اول بو درایت یکی چیقدی
 سرقت چو غالب لفظ صداقت مودالندی
 ناموس تمام اولدی حمیت یکی چیقدی
 دشمنلره اجابنی ذم اولدی ظرافت
 دلداردن اغیاره شکایت یکی چیقدی
 صادقلری تحقیر ایله رد قاعده اولدی
 خرسزله اکرام و عنایت یکی چیقدی
 حق سویلین اول دخی منفور ایدی کرچه
 خائنلره اما که رعایت یکی چیقدی
 اوراق ایله اعلان اولنور جمله نظامات
 الفاظ ایله ترفیه رعیت یکی چیقدی
 عاجز اولانک کتم اولنور حق صریحی
 محمیلری هر یرده حمایت یکی چیقدی
 اسناد تعصب اولنور مردغیوره
 دینسزله توجه رویت یکی چیقدی
 اسلام ایتمش دولته پابند ترقی
 اول یوغیدی اشبو روایت یکی چیقدی
 ملیتی نسیان ایدهرک هر ایشمزده
 افکار فرنکه تبعیت یکی چیقدی

ایواہ بو باز بچہ دہ بز لر ینہ یاندق
 زیرا کہ زیان اورتہ دہ بیلم نہ قراندق

ظاهرده کوروب بز لری صامه عقلا بز
 بز بر سوری عاقل صفتده بدلائز
 عاقل دینلور می بزہ کیم حالی بیلور کن
 دلدادہ آلایش نیرنک هوایز
 یاران وطندن بز ی اوزلر بولنور سه
 دوشدک سفر غم برسته محتاج دعایز
 ترکیب عجیبز ایکی خاصیت من وار
 احبابمک دولتیوز خصمه بلایز
 کنجیده طورر خر قه من آلتندہ کنوزات
 درویشلر ز کر چه نظرده فقرا بز
 عقبایه یارار بر ایشمز یوق ایسه باری
 آزاده دل شائبہ زرق و ریایز
 دولتلور لره بز لری تحقیر دوشرمی
 بز عاجز ایسکده ینہ مخلوق خدایز
 بر آفت خونخواره اسیر اولدی کوکل کیم
 هر نازینہ هر لحظه ده بیک کرد فدایز
 خاطرده طورر صحبتک لذتی حالا
 کر چه او شرفدن نیجه بیلدر که جدایز
 هر جوریکه راضیلر ز ای شاه ملاححت
 بز لر که قولر معصم باب رضایز

ایستر بزہ لطف ایله دیلر بز دن ایراغ اول
 دنیاده همان سن شرف و شان ایله صاغ اول

هر ملت ایچون بر دوزی به عدلکی عام ایت
 فکر غضب حضرت معبود انام ایت
 بوال چه زمزمی لعنتله آکار خلق
 سن کعبه کی کندیکی حرمتله بنام ایت
 انجیامک ایسترسک اگر ملک فناده
 بر کیمسه نی انجیامکه حصر مرام ایت
 بر یرده که یوق نغمه کی تقدیر ایده جک کوش
 تضییع نفس ایله تبدیل مقام ایت
 عورت کی مغلوب هوا اولمه ار اول ار
 نفسک سنی رام اتمیه سن نفسکی رام ایت
 مانند شجر نابت اولور نابت اولنلر
 هر قنقی ایشک اهلی ایسک انده دوام ایت
 نقصانکی بیل برایشه یا باشلامه اول
 یا باشلادیغک کاری پذیرای ختام ایت
 او غرار سه صبا راهک اگر سمت عراقه
 بغداد ایلنه طوغری دخی عزم و خرام ایت
 مردان سخندانی زیارت ایدوب اندن
 اداب ایله کیت روضه روحی به سلام ایت
 تحسینی عرض ایلدوب اولجه ضیانک
 بویتی حضورنده اوقی ختم کلام ایت
 میدان سخنده یوغیکن سن کی برار
 رشاعر روم اولدی سکا شمیدی برابر

ترجمه بند *

عالم خیالخانه حکمت فشانده در
 کون و فساد شیوه حکم زمانه در
 هستی و نیستی جهان هب بهانه در
 مجموعه دو کون سراسر فسانه در

بو کارگاه صنع عجب در سخانه در
 هر نقش بر کتاب لیدن نشانه در

قونمش بو چار سویه بر آینه حیات
 صورتور اولمش انده تماشیل کائنات
 طوتمش جهانی پر تو مشکوۃ وجه ذات
 جوهر قدیم ورنک تصاویر بی ثبات

بو کارگاه صنع عجب در سخانه در
 هر نقش بر کتاب لیدن نشانه در

ایتمش وجود مختلفات ایله امتزاج
هر صورتی قبول ایدر آینه مزاج
علت علاجه لازمدر علتة علاج
هر شیده اشکار مسلسل بواحتیاج

بوکارگاه صنع عجب درسخانه در
هر نقش بر کتاب لدندن نشانه در

دورانکه صد هزار جمی ایلوب زبون
قیلش نیجه پیاله سرشاری سر نکون
اولورینه بوزمه عجب ارزو فزون
بوندن زیاده عقله کوره اوله مز جنون

بوکارگاه صنع عجب درسخانه در
هر نقش بر کتاب لدندن نشانه در

میزان حقدده بودخی براوزکه معدلت
منفور اولور هنر وروجهاال ملتفت
مغلوب زمرة جهلا اهل معرفت
پامالدر کمال و هنر خارو خس صفت

بوکارگاه صنع عجب درسخانه در
هر نقش بر کتاب لدندن نشانه در

سعی ایله کشفه مقنعه راز مبهمی
اکله نه در خمیره اجزای عالمی
ادراک ایله جوهر نفس مقدمی
فهم ایت مال نسخه کبرای ادمی

بوکارگاه صنع عجب درسخانه در
هر نقش بر کتاب لدندن نشانه در *

آثار ظاهر اولمده در کرچه نیک و بد
بردر باقلسه چشم حقیقتله کالبد
اولسه فزون نه مرتبه تعدادده عدد
هر بر عددده ینه جلی معنی احد

بوکارگاه صنع عجب درسخانه در
هر نقش بر کتاب لدندن نشانه در *

که جنک وکاه صلح و کهی حب و که نفاق
که فرق و اختلاف و کهی جمع و اتفاق
ادبار ایچون تأسف و اقباله اشتیاق
بر عمر یکدوروزه ایچون جمله بومشاق

بوکارگاه صنع عجب درسخانه در
هر نقش بر کتاب لدندن نشانه در

سطح زمین و کنکره آسمان ندر
فصل بهار و صیف و شتا و خزان ندر
اثار دلشکاری هر نوجوان ندر
شوق شراب و سوزش نای و کان ندر

بوکارگاه صنع عجب در سخا نه در
هر نقش بر کتاب لادن نشانه در

بر مقتضای شیوه احکام روزگار
هر نوع و جنس بر جریان اوزره بیقرار
مبدأ ضیا عیان و معاد ایسه اشکار
یوقدر دریغ گلده کیتمکده اختیار

بوکارگاه صنع عجب در سخا نه در
هر نقش بر کتاب لادن نشانه در

صفر ۱۲۷۲

تجمع بند

بر زمانلر بن دخی دوشدم بلای غیرته
طوغریلقله اوغرا دم بیگ درلو درد و زحمته
که و طندن آریلوب کیتدم دیار غریته
عاقبت اولدم گرفتار اشبو مهلاک علته
وه یازق صرف ایتدیکم عمره زمانه خدمته
فکر ایچون کورمک بی کافیدر اهل عبرته
خیلی دملر بیلمدم باعث ندر بو حالته
شمدی اولدم دوستلر واقف بوسر و حکمته
درده اوغرار کیم صداقت ایتسه البت دولته
استقامت محض جتدر بوملاک و ملتته
کندمی بذل ایلیوب اصلاح دولت اوغریته
بن نلر چکدم نلر بو استقامت اوغریته
خاتمانم تارمار اولدی حمیت اوغریته
برک و بارم هپ پریشان اولدی غیرت اوغریته
نفسمه ظلم ایلدم خلقه عدالت اوغریته
جسم و جان ایتدم فدا بوملاک و ملت اوغریته
بن هله اولدم تلف کنتم بوفکرت اوغریته
هی نه حق و جهل ایتمش یا تمق صداقت اوغریته

دردہ اوغرار کیم صداقت ایتسه البت دولته
استقامت محض جنتدر بوملک وملته

بر سنک سعیك اصول دهری تغییر اینز
عبدعاجز سعی ایله تحویل تقدیر اینز
عالم اولسک علمکه بر کیمسه توقیر اینز
جاهل اولسک جهلکی تعیب وتعبیر اینز
ملکی یلقسک کیمسه لر توبیخ وتعزیر اینز
جانکی ایتسک فدا بر کیمسه تقدیر اینز
هرنه یاپسک حاصلی بو خلقه تأثیر اینز
کیمسه لر بو حال ایچون بررأی وتدبیر اینز

دردہ اوغرار کیم صداقت ایتسه البت دولته
استقامت محض جنتدر بوملک وملته

فیض ایسه مقصد مماشات زمانه مائل اول
فرقه یغما کران عصره سنده داخل اول
حصه که محصولدن هرنه چیقارسه قائل اول
هرنه دیرلرسه سکا قید ایله دریادل اول
خائن اول استرسفیه استرزدیل وجاهل اول
تک صداقت فکرینی ایتمه مرامه واصل اول
راحت استرسک بو بندمله خلاصه عامل اول
اوله مجنون معاند بن کی سن عاقل اول

دردہ اوغرار کیم صداقت ایتسه البت دولته
استقامت محض جنتدر بوملک وملته

ملت اسلامده اولکی غیرت قالماش
اسکی عفت اسکی ناموس اسکی همت قالماش
جهله دوشمش خلق فکر استقامت قالماش
ضعف کش دینه آثارماتت قالماش *
اسکی مجنونلرده کی غیرت حمیت قالماش
شمدی هر کس عاقل اولمشلر او جنت قالماش *
کیمسه ده اولکی اقدام وصداقت قالماش
حاصلی اخلاق تمش ملک وملت قالماش

دردہ اوغرار کیم صداقت ایتسه البت دولته
استقامت محض جنتدر بوملک وملته

سنهی قالدک هی افندی دهره ویرمکچون نظام
اویله مرهملر ایله بولماز بویاره التیام
غازه عطار ایله کلز عجوزه انتظام
عصریمزده صدق و غیرت اهلی بولماز احترام
وار ایسه همت انی صرف ایتمش اسلاف کرام
جان ویروب ایتمشلر اخلافک رفاهن التزام
سن بو مجنونانه فکیره ویرمه اصلا اهتمام
اوی مزاج عصره کر راحت ایسه قصد و مرام

درده اوغرار کیم صداقت ایتسه البت دولته
استقامت محض جتندر بو ملک و ملته

امتراج و عقلمده اولسک دخی رشک ملک
چونکه صادقین یاخویسزدر آدک یاخود اشک
مستعدلکله چیقار نامک اویارسک خلقه پک
متمتع دیرلر اگر تهتمده اولسک مشترک
طوغریلق دردیه عقلک وار ایسه چکمه امک
استسکده چونکه امکانسزدر اجرا ایلمک
کلینجه الدین اصلاحی واروب اوزمه یورک
خوش کچورمک استین وقتن بونی بيلمک کرک

درده اوغرار کیم صداقت ایتسه البت دولته
استقامت محض جتندر بو ملک و ملته

هر کیم ایله حسبحال ایتسک آجیر کویاسکا *
حالدن سندن زیاده کندی ایلر اشتکا
منفعت بختنده اما ایلمز اصلا حیا
بولسه کرفرست سکا ایلر خصومت اولا
هر کسه اولمش ایکن مشرب بو تزویروریا
کار عاقلمی بو خلقه نفسی ایتک فدا
چاره سز حکم زمانه بویله ایلر اقتضا
طوت بو نصیح و پندی بندن یادکار اولسون سکا

درده اوغرار کیم صداقت ایتسه البت دولته
استقامت محض جتندر بو ملک و ملته

چونکه ایتمسک امور کده خیانت ارتکاب
اوغرادتجه درده نخت و طالعه ایتمه عتاب
راحت و اقبال ایله اولمق دیلرسک کامیاب
چال بجر اویدور مجازاتندن ایتمه اجتناب
عار و ناموس و حیایی ایله چوقلق حساب
جمله دن اول فقط بر بابه ایله اتساب
طوغریلقدن حاصلی سورسه براهل ازیاب
تجربه م اوزره بودر بندن اکا طوغری جواب

درده اوغرار کیم صداقت ایتسه البت دولته
استقامت محض جتندر بو ملک و ملته

سن دوشرسک کیمسه لر کیز سنک امدادینه
دستگیر اولدقلرک حتی یتشمز دادیکه
خنده ایلرلر اوزاقدن جمله سی فریادیکه
دقت ایتمز کیمسه استحقاق واستعدادیکه
کندک ایتمه سعی و همت کندیکک بر بادینه *
سندن اول سعی ایدن اسلاف کلسون یادیکه
یوقسه رحمک کندیکه باری آجی اولادیکه
وار ایسه عقلک اگر مجنونه دیدیرمه آدیکه

درده او غرار کیم صداقت ایتسه البت دولته
استقامت محض جتندر بو ملک و ملته

صیت مجدی محو ایدلدن نعره لهل من مزیر
عصر مزده فرق اولماز اولدی احرار و عیید
عالمک اولمش اصولی شمیدی بر طرز جدید
چونکه اصلاحندن ایتمش عاقلان قطع امید
استمشلر باری انفاضندن اولمق مستفید
هر ایشک اوستنده بر جمعیت یغما پدید
سنده خاطر دن خیال عفتی ایله بعید

وردك اولسون هر دم فرصته بو بیت القصید *

عالمک ملته اصلک کدی بو طرز جدید

درده او غرار کیم صداقت ایتسه البت دولته
استقامت محض جتندر بو ملک و ملته

حالی اجدادیکک تاریخندن اتمه سؤال
ایته ناموس و انسانیتی اصلا خیال *

خاطر کدن چیمسون اندیشه اهل و عیال
عمر یکی راحت کچور چنکانه لردن عبرت آل

عقل و مالک جمعنه عالمده یوقدر احتمال *

سن ایشکده مقتضای عصره ایله امثال
کفتکوسندن حسودک ایله قطعاً ملال
دائماً اولسون سکا بو بیت رنکین حسبحال

درده او غرار کیم صداقت ایتسه البت دولته
استقامت محض جتندر بو ملک و ملته

مسلمانق فیض و آسایش ایچون نایت مضر
هر خصومت ملت اسلامه اولمش منحصر
دولتک اس اساسن دین ایدر کن مستقر
کیمسه لر اسلامی استصحابه اولماز مقتدر
بر زمانلردن برو بو حالت اولدی مستمر
سویلیک الله ایچون بو ملتک جرمی ندر
بوندن اقدمجه خیانت صدق ایله دیرلردی بر
شیمیدی صادق متهم اهل خیانت مفتخر

درده او غرار کیم صداقت ایتسه البت دولته
استقامت محض جتندر بو ملک و ملته

قنده سین سن قنده چیق ای مهدی صاحب ظهور
ملت اسلامی پامال ایلدی جیش فتور

قالمادی اسلام ایچون بر یرده آرام و سوزور
قاپلادی ملکی سراپا لشکر ظلم و شرور

کچدی نا اهل الله حیفا زمام هر امور *

بر کشتی ناپسه بیکی ایقماق ایچون ایتکده زور *

اهل صدق و استقامت عصرده کور من سرور
اول سبیدن سویلش بو بیتی بر صاحب شعور

درده او غرار کیم صداقت ایتسه البت دولته
استقامت محض جتندر بو ملک و ملته *

بیلیم که بو غمکاهه ندن بویله صاتااشدم
کیمدن کیمه شکوا ایدیم بن دخی شاشدم

کیمسه آجهاز غم اریدوب صو کی آقسم
یا آتش غیرته جگر کاهمی یا قسم
سر رشته تدبیری نوله غیرى برا قسم
بیگانه کور و غم صاعه با قسم صوله با قسم

بیلیم که بو غمکاهه ندن بویله صاتااشدم
کیمدن کیمه شکوا ایدیم بن دخی شاشدم

مألوف ستم اکثرى حکام قضانک
هر بلده ده احوالی یماندر ضعفانک
هیچ بر ایشی معقول دکل دور زمانک
حیرتده بر اقدی بی اوضاعی جهانک

بیلیم که بو غمکاهه ندن بویله صاتااشدم
کیمدن کیمه شکوا ایدیم بن دخی شاشدم

بر عالمه کلام که صفا سنده محن وار
صورتده نظر ایلر ایسک سن ایله بن وار
اما که حقیقتده نه سن وار نه بن وار *
سن بن آرده آلتر البت بر ایدن وار

مسرر

بر وقت ایدی بن قلمز ایدم جوش ایله طاشدم
بر وقت هوالرده ترقیه صاوااشدم
که آتسه یاندم کول اولوب خا که اولاشدم
که شمس و قمر لرده کزوب دهری طولاشدم

بیلیم که بو غمکاهه ندن بویله صاتااشدم
کیمدن کیمه شکوا ایدیم بن دخی شاشدم

چکدم غم صد کونه کردون دوتایی
طاندم یجه دم چاشنی زهر و شفایی
بر شیده خلاصه کوره مم رنگ بقایی
کلام کله لی عالمه چکدم بو بلایی

بیلیم که بو غمکاهه ندن بویله صاتااشدم
کیمدن کیمه شکوا ایدیم بن دخی شاشدم

عالمده می یا بنده می بیلیم بو مفاسد
پیدرپی اولور سهم ستم خاطره وارد
اندازه ادراک بشر غیر مساعد
حکمت ایسه بر قبله نمای متردد

بیلیم که بو غمکاهه ندن بویله صاتا شدم
کیمدن کیمه شکوا ایدیم بن دخی شاشدم

عالمده ضیا اسکی هوا و هوسم یوق
اقبال و سعادت کبی بر ملتسم یوق
فریاد ایدرم بیهده فریاد رسم یوق
فریاد که فریاده دخی غیر ی سسم یوق

بیلیم که بو غمکاهه ندن بویله صاتا شدم
کیمدن کیمه شکوا ایدیم بن دخی شاشدم

*
**

مهر بی *

امید مقدمک ایله ای مهر بی عدیل
ایلر دو دیده راهکه فرش فرات ونیل
خون درون اقر ایکی کوزدن مثال سیل
ذوقک دکلی سیر طربگاه سلسیل

هجر کله ایکی نهر روان اولدی کوزلرم
سن سروقدی خیلی زمان اولدی کوزلرم

صدناله تظلم و بیک آه جانکداز
درد درونه اولدی حیفا که چاره ساز
لایق میدر بو مرتبه ده بدن احتراز
الله ایچون ترحم ایت ای نونهال ناز

هجر کله ایکی نهر روان اولدی کوزلرم
سن سروقدی خیلی زمان اولدی کوزلرم

کلبر غمکه خارالم اولدی چشممه
 کلزار دهر کاخن غم اولدی چشممه
 جام شراب کاسه نم اولدی چشممه
 عالم خلاصه دارستم اولدی چشممه

هجرکله ایکی نهر روان اولدی کوزلرم
 سن سروقدی خیلی زمان اولدی کوزلرم

یارب ندر بو نار جکر سوز افراق
 احمدن اسمانه دوشر خوف احتراق
 فلک دل اولدی غرقه کردابه فراق
 بالله باشند اشدی یتر موج اشتیاق

هجرکله ایکی نهر روان اولدی کوزلرم
 سن سروقدی خیلی زمان اولدی کوزلرم

انصاف یوقی ایتدیکم اه وفتنان یتر
 اولدردک ارتق ایلدیکم امتنان یتر
 طوتدی جهانی سیل سرشک روان یتر
 دردکله اغلدم یتر ای بی امان یتر

هجرکله ایکی نهر روان اولدی کوزلرم
 سن سروقدی خیلی زمان اولدی کوزلرم

انصاف ای مروتی یوق چشمی خونخوار
 انصاف اهم ایلدی مرآت چرخ تار
 انصاف غیرتی تیغ فراق ایتدی جانه کار
 تاکی بوزخم حسرت و بودرد انتظار

هجرکله ایکی نهر روان اولدی کوزلرم
 سن سروقدی خیلی زمان اولدی کوزلرم

عالم اسیرک افت دورا تمسین نه سین
 یاقدک ضیای آتش سوزا تمسین نه سین
 وحشیسین اهوی حرم جان تمسین نه سین
 ای شوخ جانمی حاصلی جانا تمسک نه سین

هجرکله ایکی نهر روان اولدی کوزلرم
 سن سروقدی خیلی زمان اولدی کوزلرم